

ความจำเป็นในการกำหนดมาตรการควบคุมการโฆษณากิจการสถานพยาบาล Necessity to Control Sanatorium Advertisements

ธนโชติ แสนคำ¹

Thanachot Saenkam

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการโฆษณากิจการสถานพยาบาลในประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันยังมีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการควบคุมการโฆษณา กล่าวคือ พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้การโฆษณากิจการสถานพยาบาลต้องขออนุมัติก่อนเผยแพร่และมีค่าใช้จ่าย เมื่อการโฆษณาถูกจำกัดโดยใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ และจัดเก็บค่าใช้จ่าย จึงก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพภายใต้การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เสรีและเป็นธรรม ซึ่งอาจเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่เกินความจำเป็น ไม่เป็นการอำนวยความสะดวกและสร้างภาระให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล ประเภทที่ 1 ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อมูลข่าวสารทั่วไปและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้รัฐมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ และให้ใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีจำเป็น รวมถึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ทำให้พระราชบัญญัติสถานพยาบาลที่เกี่ยวกับการโฆษณาจะไม่สอดคล้องตามมาตรา 77

คำสำคัญ: การโฆษณากิจการสถานพยาบาล เสรีภาพในการโฆษณา อุปสรรคของการประกอบอาชีพ การแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เสรีและเป็นธรรม

¹ นิติกรชำนาญการ กองกฎหมาย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ABSTRACT

This paper aims to investigate the concepts of advertisements for sanatoriums in Thailand, as well as to identify problems and obstacles arising from the control of such advertisements. The Sanatoriums Act B.E. 2541 (1998) and its Amendments stipulate that an advertisement for sanatoriums requires an approval by the Committee on Sanatoriums before publication with own expenses. The restrictions on sanatorium advertisements from the approval, the committee and the expense systems could obstruct the liberty to operate business or carry on occupations, including free and fair competition. These conditions under the Act might be unnecessary, inconvenient and burdensome, particularly for Sanatorium Type 1, whose information is general and beneficial to the public. According to Section 77 of the Constitution of Thailand B.E. 2560 (2017), it is stipulated that the State should introduce laws only to the extent of necessity, and repeal or revise laws that are no longer necessary or unsuitable to the circumstances, or are obstacles to livelihoods or engagement in occupations, without delay, so as to abstain from the imposition of burdens upon the public. The approval and committee systems of sanatorium advertisements seem to contradict Section 77 above.

Keywords: Sanatorium advertisement, Freedom of advertisement, Restrictions on business operations and occupations, Free and fair competition

1. บทนำ

ในปัจจุบันการประกอบกิจการสถานพยาบาลเอกชนมีมากขึ้น ทั้งสถานพยาบาลประเภทคลินิกและโรงพยาบาล ในเขตพื้นที่เฉพาะกรุงเทพมหานคร พบว่ามีสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตจำนวนกว่า 5,000 แห่ง และเป็นคลินิกเสริมความงามมากกว่า 1,000 แห่ง² เมื่อพฤติกรรมของคนในสังคมมีค่านิยมรับบริการเสริมความงามมากขึ้น ทำให้คลินิกเสริมความงามขยายตัวเพื่อรองรับความต้องการที่เพิ่มขึ้นด้วย การบริการด้านเสริมความงามนี้ ยังเป็นธุรกิจที่สร้างกำไรมหาศาล จึงเป็นการเพิ่มโอกาสทางสังคมและเศรษฐกิจตามมา ทำให้คลินิกรักษาโรคทั่วไป คลินิกเฉพาะทาง และโรงพยาบาลทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ต่างพยายามสร้างคุณภาพมาตรฐานให้ได้ทัดเทียมระดับสากล และจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการด้านอื่น ๆ อย่างครบวงจร เพื่อดึงดูดความสนใจให้เลือกใช้บริการ ดังนั้น การแข่งขันในธุรกิจสถานพยาบาลภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีที่อาศัยกลไกตลาดเพื่อการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ การประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาเกี่ยวกับการให้บริการของสถานพยาบาลเพื่อเชื้อเชิญหรือจูงใจให้เลือกใช้บริการจึงเป็นวิธีการแข่งขันประการหนึ่ง เป็นการสื่อสารต่อผู้รับบริการให้เกิดความรับรู้และเข้าใจในรายละเอียดของสินค้าและบริการ เพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจ เช่น การโฆษณาให้ทราบเกี่ยวกับชื่อ คุณวุฒิ หรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ การให้บริการทางการแพทย์ การแจ้งอัตราค่ารักษาพยาบาล ค่าบริการทางการแพทย์ การแจ้งวันและเวลาให้บริการ รวมถึงการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ โดยข้อมูลเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นต้องแสดงให้ผู้รับบริการได้ทราบตามหลักสิทธิของผู้บริโภค ซึ่งได้รับความคุ้มครองตามหลักทั่วไปขององค์กรผู้บริโภคสากล (Consumers International: CI)³ และผู้ประกอบกิจการสถานพยาบาลมีเสรีภาพในการที่จะโฆษณาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของตนภายใต้ความมีเสรีภาพเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นและการบอกกล่าวข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ ตามข้อ 19 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights 1948) และเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามข้อ 23 (1)⁴ ภายใต้ระบบเศรษฐกิจเสรีที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม

มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 (พ.ร.บ. สถานพยาบาล)⁵ ประกอบประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2546) เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการโฆษณาสถานพยาบาล⁶ มิได้กำหนดให้ต้องขออนุญาตก่อนการโฆษณาสถานพยาบาล ผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลจึงสามารถโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสินค้าและบริการของตนได้โดยเสรี แต่หากเห็นว่าโฆษณาชิ้นนั้นอาจเข้าข่ายฝ่าฝืน

² สำนักสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ, ‘ฐานข้อมูลสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาต’ (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2562) <http://mrd-hss.moph.go.th/mrd1_hss/> accessed 26 January 2019

³ UNCTAD, *United Nations Guidelines for Consumer Protection* (Geneva: United Nations 2016).

⁴ United Nations, *Universal Declaration of Human Rights 1948* (United Nations 2015).

⁵ พ.ร.บ. สถานพยาบาล พ.ศ. 2541 มาตรา 38 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการโฆษณาหรือประกาศหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาหรือประกาศด้วยประการใด ๆ ซึ่งชื่อ ที่ตั้ง หรือกิจการของสถานพยาบาล หรือคุณวุฒิหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาลเพื่อชักชวนให้มีผู้มาขอรับบริการจากสถานพยาบาลของตน โดยโฆษณาอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง หรือนำจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล”.

⁶ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2546) เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการโฆษณาสถานพยาบาล ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนพิเศษ 77 ง (วันที่ 16 กรกฎาคม 2546).

หรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย ก็สามารถส่งเรื่องให้ผู้อนุญาต โดยคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการโฆษณาสถานพยาบาล เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นก่อนทำการโฆษณาได้ แต่กฎหมายไม่ได้บังคับให้ผู้รับอนุญาตต้องยื่นขอความเห็นทุกครั้ง ทำให้การโฆษณาทำได้ง่ายและขาดการพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมก่อนเผยแพร่ จึงเกิดปัญหาทำให้ประชาชนหลงเชื่อหรือรู้ไม่เท่าทันแผนการตลาดถูกหลอกลวงและทำให้ได้รับความเสียหาย ทำให้เกิดข้อร้องเรียนในระหว่าง พ.ศ. 2558-2561 ด้านโฆษณาสถานพยาบาล จำนวน 106 เรื่อง และด้านปัญหามาตรฐานการรักษาพยาบาล จำนวนกว่า 417 เรื่อง⁷ ซึ่งผู้ร้องเรียนมักหลงเชื่อคำโฆษณาของสถานพยาบาลที่มีการกล่าวอ้างเกินจริง การรับรองผล การสร้างความคาดหวัง หรือการลดแลกแจกแถม เป็นต้น รวมถึงกรณีแอบอ้างเป็นแพทย์โดยไม่ได้รับการรับรองจากแพทยสภา อันส่งผลกระทบต่อทั้งในด้านสุขภาพของประชาชน ด้านความปลอดภัย และความน่าเชื่อถือของระบบการให้บริการสาธารณสุข เพียงในเขตกรุงเทพมหานครมีการดำเนินการเปรียบเทียบปรับไปแล้วกว่า 100 แห่งในปีงบประมาณ 2559 ถึง 2561⁸

ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 โดยพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559 และมีการออกประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2560⁹ กำหนดให้การโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล ยกเว้นชื่อและที่ตั้งของสถานพยาบาล ต้องได้รับอนุมัติจากผู้อนุญาตก่อนการโฆษณาหรือประกาศโดยมีค่าใช้จ่าย เช่น การโฆษณาให้ทราบเกี่ยวกับชื่อ คุณวุฒิ หรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ การให้บริการทางการแพทย์ และการสาธารณสุขหรือบริการการประกอบวิชาชีพ การแจ้งอัตราค่ารักษาพยาบาล ค่ายาและเวชภัณฑ์ ค่าบริการทางการแพทย์ และค่าบริการอื่น ๆ การแจ้งวันและเวลาให้บริการ รวมถึงการแจ้งข่าวสารต่าง ๆ เป็นต้น จะต้องขออนุมัติจากผู้อนุญาตและมีค่าใช้จ่าย หากมีการโฆษณาหรือประกาศใดที่ทำการฝ่าฝืนดังกล่าว ย่อมมีโทษตามมาตรา 68 ตามมา¹⁰ การแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว เกิดกระแสวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความจำเป็นของกฎหมายที่ใช้ควบคุมการโฆษณาสถานพยาบาล และเกิดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจสถานพยาบาล เนื่องจากการโฆษณาหรือประกาศนอกเหนือจากชื่อและที่ตั้งของสถานพยาบาล ต้องดำเนินการขออนุมัติทั้งสิ้น ทำให้การดำเนินธุรกิจที่จำเป็นต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสินค้าและบริการที่เคยรวดเร็ว สะดวก และสามารถแข่งขันได้ ต้องยื่นขออนุมัติตามขั้นตอนและใช้ระยะเวลานานขึ้นก่อนจะโฆษณา และเสียค่าใช้จ่ายในการขออนุมัติ อันเป็นการเพิ่มภาระและสร้างอุปสรรคในการประกอบอาชีพอย่างเสรี รวมถึงบดบังโทษทางอาญาด้วย ซึ่งอาจทำให้ไม่สอดคล้องกับมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้รัฐออกกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่

⁷ รวบรวมจากรายงานการประชุม (เอกสารไม่ตีพิมพ์เผยแพร่).

⁸ Ibid.

⁹ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 21 ง, (วันที่ 30 มกราคม 2561).

¹⁰ บทลงโทษตามมาตรา 65 ได้แก่ โทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท นับแต่วันที่ฝ่าฝืนคำสั่งให้ระงับการโฆษณาหรือประกาศ จนกว่าจะระงับการโฆษณาหรือประกาศ หรือกรณีโฆษณาหรือประกาศอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง หรือนำจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท นับแต่วันที่ฝ่าฝืน คำสั่งที่ให้ระงับการโฆษณาหรือประกาศ จนกว่าจะระงับการโฆษณาหรือประกาศ

เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบประชาชน และพึงใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่ทำเป็น กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจน และกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงด้วยเหตุนี้ บทความนี้มุ่งหวังที่จะศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการโฆษณาสถานพยาบาลดังกล่าวข้างต้น เพื่อวิเคราะห์ว่ากฎหมายนี้มีความจำเป็นหรือเหมาะสมเพียงใดที่จะใช้ควบคุมการโฆษณาสถานพยาบาล มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์หรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจสถานพยาบาลหรือไม่ อย่างไร และเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อไป

2. มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมโฆษณากิจการสถานพยาบาลของประเทศไทยและต่างประเทศ

2.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมโฆษณากิจการสถานพยาบาลของประเทศไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดเรื่องสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยมาตรา 34 บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายด้วยวิธีอื่น แต่การจำกัดเสรีภาพดังกล่าว จะกระทำได้โดยอาศัยอำนาจกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะ เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

อย่างไรก็ตาม การที่มาตรา 38 แห่ง พ.ร.บ. สถานพยาบาล กำหนดให้ผู้ใดประสงค์จะโฆษณา หรือประกาศใด ๆ เกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล นอกจากชื่อและที่ตั้งของสถานพยาบาล ต้องได้รับอนุมัติเสียก่อน ทำให้การโฆษณาของสถานพยาบาลที่เคยทำได้อย่างเสรี ถูกจำกัดโดยกฎหมายดังกล่าว จึงเกิดประเด็นคำถามว่าการจำกัดเสรีภาพการโฆษณาสถานพยาบาลดังกล่าว มีเหตุผลเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชนหรือไม่ และกฎหมายนี้มีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการพิจารณาอนุมัติโฆษณาและเสียค่าใช้จ่าย รวมถึงการกำหนดโทษทางอาญา เป็นการเพิ่มภาระและสร้างอุปสรรคในการประกอบอาชีพอย่างเสรีของประชาชน ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ โดยมีประเด็นพิจารณาดังต่อไปนี้

2.1.1 การยื่นขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาล

ตามประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2560 การขออนุมัติโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล ต้องเป็นการขออนุมัติสำหรับสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาตถูกต้องแล้วตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล ซึ่งการโฆษณาหรือประกาศ เป็นการกระทำโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเสียง หรือภาพ เพื่อประโยชน์ทางการค้า ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการแสดงรายละเอียดตามมาตรา 32 และมาตรา 33 ของ พ.ร.บ. สถานพยาบาล และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาลที่ไม่ใช่การชักชวนให้มีผู้มารับบริการในสถานพยาบาล ณ สถานพยาบาล

สำหรับการโฆษณาสถานพยาบาลหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาลในข้อ 5 ของประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ดังกล่าว ได้กำหนดการโฆษณาไว้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ *ประเภทที่ 1* เป็นการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับชื่อ คุณวุฒิ หรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ รายละเอียดค่าบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขหรือบริการการประกอบวิชาชีพที่ให้บริการ อัตราค่าบริการพยาบาล ค่ายาและเวชภัณฑ์ ค่าบริการทางการแพทย์ และ

ค่าบริการอื่น รายการส่วนลดค่าบริการหรือค่ารักษาพยาบาลเฉพาะกลุ่ม วันและเวลาที่ให้บริการ และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เช่น การทำลายเวชระเบียน การย้ายสถานที่ กิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ และประเภทที่ 2 เป็นการโฆษณาหรือประกาศที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประเภทที่ 1 ที่มีเนื้อหาในลักษณะเชิงพาณิชย์ และอาจเป็นข้อความที่โอ้อวดหรือเกินจริง หรือสร้างความคาดหวังให้ผู้บริโภคได้ และต้องพิจารณาโดยมติขององค์คณะประชุม

การยื่นขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาล ประเภทที่ 1 นั้น ผู้ยื่นคำขอต้องยื่นต่อผู้อนุญาตคืออธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมมอบหมาย¹¹ พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับข้อความ เสียง หรือภาพที่ใช้ในการโฆษณาหรือประกาศ เอกสารหลักฐาน และค่าใช้จ่ายในการขออนุมัติ ซึ่งเนื้อหาโฆษณา ขนาด A4 หน้าละ 500 บาท สำหรับสื่อโฆษณาที่เป็นภาพหรือเสียง วินาทีละ 50 บาท นอกจากนี้ กรณีที่ข้อความโฆษณาหรือประกาศเป็นภาษาต่างประเทศ ให้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยที่ผ่านการรับรองคำแปลจากหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่ดำเนินธุรกิจการแปลเอกสารที่ได้มาตรฐานสากลส่งให้ผู้อนุญาตเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย¹² ส่วนการยื่นขออนุมัติโฆษณาหรือประกาศ ประเภทที่ 2 นั้น ต้องยื่นขอต่อผู้อนุญาตเช่นเดียวกับประเภทที่ 1 แต่ค่าใช้จ่ายในการขออนุมัติแตกต่างกัน กล่าวคือ เนื้อหาโฆษณา ขนาด A4 หน้าละ 1,000 บาท สำหรับสื่อโฆษณาที่เป็นภาพหรือเสียง วินาทีละ 100 บาท และหากภาษาต่างประเทศ ก็ต้องให้จัดทำคำแปลเป็นภาษาไทยที่ผ่านการรับรองเช่นเดียวกัน¹³

จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายในการขออนุมัติโฆษณาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขออนุมัติ ซึ่งปัจจุบันมีหลายช่องทางในการโฆษณา โดยเฉพาะทางโซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยมมาก และมีความหลากหลายในการสื่อสาร โดยจะต้องขออนุมัติและเสียค่าใช้จ่ายแยกออกจากกันในแต่ละช่องทาง ทำให้ผู้ประกอบการมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นตามช่องทางโฆษณาที่มากขึ้น และรายการโฆษณาที่อาจยื่นหลายรายการด้วย แม้ว่าการยื่นขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาลประเภทที่ 1 จะมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าประเภทที่ 2 เนื่องจากประเภทที่ 1 เป็นการขออนุมัติเนื้อหาโฆษณาอย่างง่ายและไม่ต้องพิจารณาโดยองค์คณะ ซึ่งต่างจากประเภทที่ 2 ที่มีเนื้อหาในลักษณะเชิงพาณิชย์และอาจมีข้อความที่โอ้อวดหรือเกินจริงหรือสร้างความคาดหวังให้ผู้บริโภคได้ แต่การโฆษณาทั้งสองประเภทรูปแบบนั้น แต่เดิมไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการยื่นขอให้พิจารณาโฆษณา จึงเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ประกอบการที่กำหนดค่าใช้จ่ายสำหรับการยื่นขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาลทั้งหลาย

2.1.2 ขั้นตอนเกี่ยวกับการขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาล

ขั้นตอนการดำเนินการอนุมัติโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับกิจการสถานพยาบาล ประเภทที่ 1 มีดังนี้ เมื่อผู้อนุญาตเห็นว่าคำขออนุมัติ เอกสาร และหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้ว จะพิจารณาและมีคำสั่งใด ๆ ภายในสิบวันทำการนับแต่วันที่คำขออนุมัติ ในกรณีที่ผู้มีคำสั่งไม่อนุมัติ ก็จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในห้าวันทำการนับแต่วันที่คำสั่งไม่อนุมัติ¹⁴ ทั้งนี้ ภายในสามวันทำการนับแต่วันที่รับคำขอ หากผู้อนุญาตเห็นว่าคำขอหรือเอกสารหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอนั้นไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมด้วยเหตุผล และให้ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในห้าวันทำการนับแต่วันที่รับหนังสือให้แก้ไข หากผู้ยื่นคำขอไม่

¹¹ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 4.

¹² ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 6.

¹³ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 9.

¹⁴ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 8.

แก้ไขหรือไม่จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด จะถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์จะให้ดำเนินการต่อไปและจะจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ¹⁵

ส่วนขั้นตอนการอนุมัติ ประเภทที่ 2 นั้น เมื่อผู้อนุญาตเห็นว่าคำขออนุมัติ เอกสารและหลักฐานถูกต้องครบถ้วนแล้ว จะส่งคำขอดังกล่าวให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณาลั่นกรอง และจะพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ ซึ่งกรณีมีเหตุผลหรือความจำเป็นที่ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาดังกล่าว อาจขยายระยะเวลาการพิจารณาอีกไม่เกินสามสิบวัน และจะมีหนังสือแจ้งเหตุผลหรือความจำเป็นให้ผู้ยื่นคำขอทราบก่อนครบกำหนด หลังจากนั้นคณะกรรมการฯ จะรายงานผลการพิจารณา พร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการสถานพยาบาลต่อไป¹⁶ หลังจากคณะกรรมการพิจารณาแล้ว จะแจ้งผลพิจารณาพร้อมความเห็นต่อผู้อนุญาตเพื่อให้คำสั่งใด ๆ ต่อไป ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่อนุมัติ จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่มิคำสั่งไม่อนุมัติ¹⁷

จะเห็นว่าขั้นตอนการอนุมัติ โฆษณาประเภทที่ 2 ต้องผ่านการพิจารณาโดยองค์คณะคือ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาลั่นกรอง และใช้ระยะเวลาในการพิจารณาอย่างน้อยสามสิบวัน หลังจากนั้น จะส่งผลการพิจารณาให้คณะกรรมการสถานพยาบาลเพื่อพิจารณาอีกชั้นหนึ่ง ก่อนเสนอให้อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ในฐานะผู้อนุญาตมีคำสั่งต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้อนุญาตมีดุลพินิจในการที่จะกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขไว้ในหนังสืออนุมัติได้¹⁸ หากมีกรณีจำเป็นเพื่อควบคุมเนื้อหาโฆษณาเฉพาะเรื่อง เช่น ระยะเวลาเกี่ยวเนื่องกับเทศกาล หรือให้โฆษณาได้เฉพาะที่ปรากฏในหนังสืออนุมัติเท่านั้น เป็นต้น ทั้งนี้ หากผู้อนุญาตเห็นว่าคำขอหรือเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ผู้อนุญาตก็จะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบเพื่อให้ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสิบวันทำการนับแต่วันที่รับหนังสือให้แก้ไข และกรณีไม่แก้ไขหรือไม่จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดจะถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์จะให้ดำเนินการต่อไปและจะจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ¹⁹

2.1.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ยื่นขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาล

ผู้ยื่นคำขอที่ได้รับอนุญาตให้โฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาลจะต้องแสดงข้อความเลขที่หนังสืออนุมัติในสื่อที่ได้รับอนุมัติให้ทำการโฆษณาหรือประกาศ²⁰ และจะโฆษณาหรือประกาศเกินกว่าที่ได้รับอนุมัติไม่ได้ สำหรับผู้ยื่นคำขอที่ไม่ได้รับอนุญาต มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง²¹ ยกเว้นกรณีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งที่ได้รับอนุมัติไม่มีสิทธิโต้แย้ง นอกจากนี้ ในกรณีหนังสืออนุมัติสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ผู้ได้รับหนังสืออนุมัติสามารถยื่นคำขอรับใบแทนหนังสืออนุมัติต่อผู้อนุญาต พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่กำหนดและมีค่าใช้จ่าย ภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่รับทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ทำการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาลโดยไม่ได้รับอนุมัติ หรือการโฆษณาหรือประกาศ

¹⁵ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 7.

¹⁶ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 11.

¹⁷ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 12.

¹⁸ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 13.

¹⁹ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 10.

²⁰ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 15.

²¹ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพฯ ข้อ 13.

อันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง หรือน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานพยาบาล ถือว่ามีความผิดตามกฎหมาย

จะเห็นได้ว่าการโฆษณาสถานพยาบาลตาม พ.ร.บ. สถานพยาบาล กำหนดให้ผู้ใดก็ตามที่ประสงค์จะโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล นอกจากชื่อและที่ตั้งของสถานพยาบาลตามที่ปรากฏในใบอนุญาตต้องได้รับอนุมัติ ซึ่งหมายความว่า กฎหมายนี้ใช้บังคับกับทุกคน เช่น ผู้ประกอบกิจการสถานพยาบาลในฐานะผู้รับอนุญาต ผู้ประกอบวิชาชีพในฐานะผู้ดำเนินการสถานพยาบาล บริษัทตัวแทนที่รับทำโฆษณาและบุคคลอื่น ๆ ทั่วไปที่อาจรับจ้างทำโฆษณาหรือเป็นพรีเซนเตอร์สินค้าหรือบริการที่ทำให้สถานพยาบาลได้รับประโยชน์จากการโฆษณาดังกล่าว ต้องดำเนินการขออนุมัติก่อน หากฝ่าฝืนย่อมมีโทษตามที่กำหนดไว้ โดยมีเจตนาพิเศษว่า การโฆษณาดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์ทางการค้า ซึ่งต้องดำเนินการพิสูจน์เจตนาของผู้ทำการโฆษณาในอีกชั้นหนึ่งด้วย การตรากฎหมายดังกล่าวที่กำหนดคำว่า “ผู้ใด” มีเจตนารมณ์ในการควบคุมบุคคลอื่นที่อาจกระทำการโฆษณาสถานพยาบาลเพื่อประโยชน์ทางการค้าที่มีลักษณะเป็นนายหน้า หรือเป็นผู้จัดหาหรือแนะนำเพื่อชักจูงให้มีการใช้บริการสถานพยาบาล ซึ่งการใช้คำว่า “ผู้ใด” เป็นการกำหนดความหมายถึงบุคคลที่กว้างเกินไป หากมีกรณีบุคคลทั่วไปแสดงความเห็นในสื่อโซเชียลที่มีลักษณะชื่นชมหรือยืนยันผลของการรับบริการที่แสดงถึงผลที่ดีของการบริการอันทำให้สถานพยาบาลได้รับประโยชน์ทางการค้าจากผู้ใช้ออนไลน์ที่เข้าพบเห็นข้อความดังกล่าว เช่นนี้อาจเกิดความยุ่งยากต่อการพิสูจน์ว่าการกระทำดังกล่าวเป็นลักษณะนายหน้าหรือแนะนำเพื่อชักจูงให้มีการใช้บริการสถานพยาบาลด้วยการโฆษณาหรือไม่

นอกจากนี้ การขออนุญาตดังกล่าว ต้องผ่านกระบวนการขั้นตอนซึ่งใช้เวลาค่อนข้างมาก มีค่าใช้จ่าย และยังให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวาง ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพที่ถูกจำกัดด้วยวิธีการขั้นตอนที่รัฐกำหนดขึ้น ซึ่งการโฆษณาถือเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจและธุรกิจสถานพยาบาลก็ถือเป็นประกอบอาชีพอย่างหนึ่งด้วย กฎหมายจึงไม่ควรที่จะเพิ่มภาระให้กับผู้ประกอบการ นอกจากจะเป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพแล้ว ยังเป็นการจำกัดการแข่งขันทางเศรษฐกิจอย่างเสรี กล่าวคือ ผู้ประกอบการไม่สามารถเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการของตนต่อสาธารณชนได้ ทำให้ผู้บริโภคไม่อาจรับรู้หรือเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าและบริการ จนทำให้ผู้ประกอบการไม่อาจเสนอสินค้าและบริการในตลาดได้ จึงเป็นการจำกัดเสรีภาพในการดำเนินทางเศรษฐกิจและไม่อาจแข่งขันกับผู้ประกอบการต่างชาติ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจสถานพยาบาลของเกาหลีใต้ที่โฆษณาเกี่ยวเนื่องกับสถานพยาบาลของตนที่ตั้งอยู่ในประเทศเกาหลีใต้ โดยผ่านรายการต่างๆ ในประเทศไทย เช่น Let ME In หรือ Deva Makeover เป็นต้น อีกทั้งกรณี ผู้ยื่นคำขอที่ไม่ได้รับการอนุมัติแม้จะมีสิทธิอุทธรณ์ แต่ขั้นตอนและระยะเวลาการอุทธรณ์ยังเป็นอุปสรรคมากขึ้น เนื่องจากกระบวนการวินิจฉัยอุทธรณ์ต้องใช้ระยะเวลามากกว่าเดิม และแม้จะได้รับการอนุมัติแต่ก็ไม่สามารถโต้แย้งในผลของคำสั่งอนุมัติที่อาจไม่เห็นด้วยนั้นได้

2.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมโฆษณากิจการสถานพยาบาลของประเทศเกาหลีใต้

ระบบกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ ยอมรับในกฎหมายที่เป็นการบัญญัติขึ้นหรือกฎหมายนิติบัญญัติ โดยถือว่าเป็นบ่อเกิดที่สำคัญที่สุดของกฎหมาย แต่ในกรณีไม่มีกฎหมายบัญญัติ หรือบทบัญญัติไม่ครอบคลุมหรือไม่ชัดเจนหรือไม่เพียงพอต่อการปรับใช้แก่กรณีใด ก็ยอมรับในการที่จะนำกฎหมายจารีตประเพณีมาปรับใช้เท่าที่จำเป็นและมีข้อจำกัด ซึ่งกฎหมายที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรที่สำคัญสูงสุดคือ รัฐธรรมนูญ²² (Constitution of the Republic

²² สุธีร์ ศุภนิธย์, ‘ระบบกฎหมายเกาหลี’ (2540) 8 วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 11.

of Korea 1987) เช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งประเทศไทย รัฐธรรมนูญของเกาหลีใต้กำหนดหลักความเป็นประชาธิปไตยโดยถือว่าอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชน²³ ประชาชนมีความเสมอภาคและได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกันตามกฎหมาย²⁴ และประชาชนทุกคนมีศักดิ์ศรีและคุณค่าในฐานะที่เป็นมนุษย์ และมีสิทธิที่จะแสวงหาความสุขโดยรัฐมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคน²⁵ ในขณะเดียวกัน เสรีภาพของชาวเกาหลีใต้ก็ได้รับการรับรองในรัฐธรรมนูญไว้มากมาย โดยเฉพาะเสรีภาพในการพูด การติดต่อสื่อสาร²⁶ การแสดงทางความคิด²⁷ และการประกอบอาชีพ²⁸ การโฆษณาเกี่ยวกับกิจการสถานพยาบาลตามรัฐธรรมนูญของเกาหลีใต้ จึงถือเป็นเสรีภาพในทางความคิดและการสื่อสาร ซึ่งอยู่ภายใต้เสรีภาพในการประกอบอาชีพที่เป็นการประกอบธุรกิจสถานพยาบาล เพื่อการแข่งขันที่เสรีและเป็นธรรม อย่างไรก็ตาม การโฆษณาเกี่ยวกับกิจการสถานพยาบาลเอกชนจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการบริการทางการแพทย์ ค.ศ. 2007 (Medical Service Act 2007) และพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการบริการทางการแพทย์ ค.ศ. 2007 (Enforcement Decree of the Medical Service Act 2007)

2.2.1 การยื่นขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาลของประเทศเกาหลีใต้

พ.ร.บ. การบริการทางการแพทย์ ประกอบพระราชกฤษฎีกา กำหนดห้ามผู้ใดโฆษณากิจการสถานพยาบาล ยกเว้นองค์กรทางการแพทย์ สถานพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ โดยเผยแพร่ทั้งในหนังสือพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ วารสาร นิตยสาร ใบปลิว ป้ายประกาศ แผ่นพับ รวมถึงการโฆษณาภายในและนอกระบบขนส่ง การโฆษณาบนแผ่นป้ายไฟฟ้า และการโฆษณาบนอินเทอร์เน็ต จะต้องได้รับการตรวจสอบก่อนการโฆษณา โดยยื่นคำขอตามที่แบบกำหนด ต่อกระทรวงสาธารณสุข หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย และมีค่าธรรมเนียม²⁹ นอกจากนี้ การโฆษณาเกี่ยวกับสิ่งที่ให้บริการในสถานพยาบาลจะต้องไม่มีลักษณะที่ขัดต่อกฎหมาย เช่น การโฆษณาเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ทางการแพทย์ โดยไม่ผ่านการประเมิน การโฆษณาที่มีลักษณะหลอกลวงผู้บริโภค โดยมีการรับรองผลการรักษาหรือด้วยวิธีการอื่นใด การโฆษณาที่เป็นการเปรียบเทียบด้านประสิทธิภาพ การโฆษณาที่เป็นการทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงขององค์กรร่วมมือทางการแพทย์ หน่วยบริการทางการแพทย์ หรือบุคลากรทางการแพทย์อื่น การโฆษณาที่เป็นการเปิดเผยการรักษา การโฆษณาที่เป็นการลำเอียงหรือไร้เหตุผล การโฆษณาที่ไม่ได้ผ่านการตรวจสอบหรือโฆษณาแตกต่างไปจากที่ได้ผ่านการตรวจสอบแล้ว การโฆษณาที่จะได้รับหรือยกเว้นค่าใช้จ่าย ด้วยวิธีการหลอกลวง หรือให้ข้อมูลที่ผิดๆ เป็นต้น³⁰

2.2.2 ขั้นตอนการอนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาลของประเทศเกาหลีใต้

เมื่อคณะกรรมการพิจารณา ซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงสาธารณสุข ได้รับคำขอและรายละเอียดการโฆษณาสถานพยาบาลแล้ว จะพิจารณาโฆษณาภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่รับคำขอดังกล่าว เว้นแต่มีเหตุจำเป็น

²³ Constitution of the Republic of Korea, Art. 1.

²⁴ Constitution of the Republic of Korea, Art. 11.

²⁵ Constitution of the Republic of Korea, Art. 10.

²⁶ Constitution of the Republic of Korea, Art. 21.

²⁷ Constitution of the Republic of Korea, Art. 19.

²⁸ Constitution of the Republic of Korea, Art. 15.

²⁹ Medical Service Act 2007, Art. 57.

³⁰ Medical Service Act 2007, Art. 56.

จะขยายระยะเวลาพิจารณาภายในสัปดาห์วัน และจะแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงเหตุผลซ้ำและระยะเวลาในการดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้ หากมีคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ คณะกรรมการพิจารณาจะแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำร้องขอทราบผลการพิจารณาภายในสามสัปดาห์ นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอให้พิจารณาใหม่ดังกล่าว³¹

2.2.3 สิทธิและหน้าที่ของผู้ยื่นขออนุมัติโฆษณากิจการสถานพยาบาลของประเทศเกาหลีใต้

ผู้ยื่นคำขอโฆษณาสถานพยาบาลที่ได้รับอนุมัติให้โฆษณาแล้ว สามารถดำเนินการโฆษณาสถานพยาบาลได้ตามที่กำหนด และจะต้องระบุในการโฆษณาว่า เนื้อหาดังกล่าวได้มีการพิจารณาแล้วและในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่พอใจในผลการพิจารณาโฆษณา สามารถยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ได้ภายในสัปดาห์วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา³² อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้ยื่นคำขอประสงค์จะโฆษณาที่ได้รับอนุมัติไปแล้ว หรือโฆษณาที่อนุมัติพิจารณาให้ใหม่ ซึ่งเนื้อหาของโฆษณาอาจถูกแก้ไขหรือลบคำไม่กี่คำ โดยในส่วนเนื้อหาของโฆษณาที่เกี่ยวข้องไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป การโฆษณาในลักษณะดังกล่าวก็ยังสามารถกระทำได้ โดยไม่ต้องยื่นคำขอให้พิจารณาอีก แต่จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการพิจารณาทราบก่อนดำเนินการโฆษณาดังกล่าว และหากเป็นการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของโฆษณาที่ได้รับการพิจารณาไปแล้ว จะต้องยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาโดยทันที เพื่อขอให้พิจารณาโฆษณา³³

ทั้งนี้ การโฆษณาสถานพยาบาล โดยบุคคลใด ๆ นอกเหนือจากองค์กรทางการแพทย์ สถานพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ และการโฆษณาสถานพยาบาลที่ไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการพิจารณา มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสิบล้านวอน (ประมาณ 266,000 บาท)³⁴ นอกจากนี้ การโฆษณาเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ทางการแพทย์ โดยไม่ผ่านการประเมิน การโฆษณาที่มีลักษณะหลอกลวงผู้บริโภค การโฆษณาที่เป็นการเปรียบเทียบด้านประสิทธิภาพ การโฆษณาที่เป็นการเปิดเผยการรักษา หรือการโฆษณาที่ไม่ได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบ หรือโฆษณาแตกต่างไปจากที่ได้รับการพิจารณาตรวจสอบ เป็นต้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้มีอำนาจในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง อาจสั่งระงับการให้บริการของสถานพยาบาล เป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี หรือมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้จัดตั้งสถานพยาบาล หรือปิดสถานพยาบาลได้³⁵

โดยสรุปแล้ว การโฆษณาสถานพยาบาลตามกฎหมายของประเทศเกาหลีใต้ กำหนดให้มีการขออนุญาตก่อนการโฆษณาเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่เกาหลีใต้มีการกำหนดผู้ที่จะยื่นคำขอไว้ชัดเจน ได้แก่ องค์กรทางการแพทย์ สถานพยาบาล และบุคลากรทางการแพทย์ ในขณะที่กฎหมายไทยไม่ได้ระบุไว้ แม้ว่าขั้นตอนการยื่นขออนุญาตโฆษณาจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่จะเห็นได้ว่าระบบพิจารณาอนุมัติโฆษณาสถานพยาบาลของเกาหลีใต้มีขั้นตอนพิจารณาโดยองค์คณะเพียงชั้นเดียวและใช้ระยะเวลาน้อยกว่า รวมถึงความยืดหยุ่นในการแก้ไขข้อความโฆษณาเล็กน้อยไม่ต้องยื่นขออนุมัติใหม่ และหากไม่เห็นด้วยกับผลพิจารณา ก็สามารถยื่นขอให้พิจารณาใหม่ได้ จึงทำให้การขออนุมัติโฆษณาสถานพยาบาลเอื้อต่อการประกอบอาชีพที่ทำให้การอนุมัติทำได้รวดเร็วขึ้น

³¹ Enforcement Decree of the Medical Service Act 2007, Art. 25.

³² Enforcement Decree of The Medical Service Act 2007, Art. 27.

³³ Enforcement Decree of The Medical Service Act 2007, Art. 26.

³⁴ Medical Service Act 2007, Art. 89.

³⁵ Medical Service Act 2007, Art. 64.

3. วิเคราะห์สภาพปัญหา

กฎหมายควบคุมการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาลของประเทศไทย โดยเฉพาะสถานพยาบาลประเภทที่ 2 มีความซับซ้อนของขั้นตอนดำเนินการอย่างมาก โดยต้องมีคณะกรรมการพิจารณาก่อนการขอโฆษณาในขั้นหนึ่งก่อน แล้วจึงนำเสนอความเห็นไปในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการสถานพยาบาล โดยคณะกรรมการสถานพยาบาลจะเป็นผู้แจ้งผลพิจารณา และให้ความเห็นต่อผู้อนุญาตเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป กระบวนการพิจารณาดังกล่าว มีขั้นตอนมากเกินไปจนเกิดความจำเป็นและใช้ระยะเวลาในการพิจารณาไม่เหมาะสม กล่าวคือ การประชุมคณะกรรมการสถานพยาบาลโดยปกติจะมีขึ้นเดือนละหนึ่งครั้ง แต่มีวาระการประชุมที่ต้องพิจารณาเป็นจำนวนมาก ทำให้การพิจารณาโฆษณาหรือประกาศในชั้นคณะกรรมการสถานพยาบาลเกิดความล่าช้า อีกทั้งคณะกรรมการก่อนการส่งสามารถใช้เวลาพิจารณาได้ถึงหกสิบวันตามที่กฎหมายเปิดช่อง ก่อนเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา ซึ่งอาจทำให้การพิจารณาล่าช้าขึ้นไปอีก นอกจากนี้ ผู้อนุญาตยังสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดระยะเวลาหรือเงื่อนไขต่าง ๆ เพิ่มเติมได้อีก

แม้ว่าคณะกรรมการพิจารณาก่อนการขอโฆษณาจะสามารถเสนอความเห็นต่อผู้อนุญาตได้โดยตรงและให้รายงานผลการดำเนินการพิจารณาต่อคณะกรรมการสถานพยาบาลให้ทราบต่อไปภายหลังนั้น³⁶ เพื่อลดทอนขั้นตอนและระยะเวลาพิจารณาให้สั้นลง เพื่อแก้ปัญหาจำนวนคำขออนุมัติที่มีมากมาย แต่ในที่สุดแล้ว ก็ต้องผ่านการพิจารณาโดยระบบอนุมัติและระบบคณะกรรมการเช่นเดิม หลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นทั้งหลาย ทั้งระบบการอนุญาตและระบบคณะกรรมการพิจารณา เป็นการออกกฎหมายของภาครัฐที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น และส่งผลกระทบต่อภาระการประกอบธุรกิจของประชาชน ทั้งยังสร้างภาระและต้นทุนในการใช้งบประมาณและทรัพยากรของรัฐที่ไม่เกิดความคุ้มค่าและไม่สามารถแก้ไขปัญหาการโฆษณาสถานพยาบาลได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ในประเด็นเรื่องบทลงโทษกับผู้โฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาลโดยไม่ได้รับอนุญาต มีเพียงโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท นับแต่วันฝ่าฝืนคำสั่งที่ให้ระงับจนกว่าจะระงับการโฆษณาหรือประกาศดังกล่าว ส่วนกรณีการโฆษณาหรือประกาศเพื่อชักชวนให้มีผู้มาขอรับบริการจากสถานพยาบาล โดยใช้ข้อความ เสียดสี หรือภาพอันเป็นเท็จ หรืออ้อวตเกินความจริง หรือน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกวันละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทนับแต่วันฝ่าฝืนคำสั่งที่ให้ระงับการโฆษณาหรือประกาศจนกว่าจะระงับการโฆษณาหรือประกาศดังกล่าว โดยบทลงโทษดังกล่าว เป็นโทษทางอาญาที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากโทษทางอาญาควรใช้ในกรณีเฉพาะความผิดร้ายแรงและการใช้เพียงโทษปรับหรือชำระค่าปรับแทนการจำคุกไม่อาจช่วยแก้ไขปัญหาผู้กระทำการโฆษณาหรือประกาศที่ฝ่าฝืนกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อาจจำเป็นต้องมีโทษทางปกครองเพิ่มเติมเพื่อมาสนับสนุนการลงโทษปรับเพียงอย่างเดียว

เมื่อพิจารณากฎหมายควบคุมการโฆษณาสถานพยาบาลของประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งแม้จะใช้ระบบการอนุญาตและระบบคณะกรรมการเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่กระบวนการพิจารณาของประเทศเกาหลีใต้จะดำเนินการโดยองค์

³⁶ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กองกฎหมาย, บันทึกถ้อยคำที่ สธ 0713.05.2/199, 27 มีนาคม 2561 เรื่อง แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการตามประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล.

คณะพิจารณาเพียงชั้นเดียว และการขยายระยะเวลาพิจารณากระทำได้เพียงสิบห้าวันเท่านั้น จึงทำให้ขั้นตอนสั้น กระชับ และใช้ระยะเวลาพิจารณาน้อยกว่าของประเทศไทยมาก นอกจากนี้ หากผู้ที่ได้รับอนุมัติโฆษณาหรือได้รับอนุมัติจากการพิจารณาให้ใหม่ ต้องการแก้ไขเนื้อหาของโฆษณาเพียงเล็กน้อย ซึ่งไม่ได้เปลี่ยนแปลงสาระสำคัญ สามารถกระทำได้โดยไม่ต้องยื่นคำขอให้พิจารณาอีกครั้ง เพียงแต่จะต้องแจ้งให้คณะกรรมการพิจารณาทราบก่อนโฆษณา ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการอย่างมาก ในขณะที่ประเทศไทยไม่ได้กำหนดเรื่องสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ไว้ในกรณีไม่พอใจหรือไม่เห็นด้วยในผลการพิจารณา รวมถึงไม่ได้กำหนดเรื่องการแก้ไขคำหรือข้อความเล็กน้อย ทำให้มียืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนข้อความหรือคำที่ไม่ใช่สาระสำคัญ

ด้านบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนนั้น กฎหมายของเกาหลีใต้กำหนดโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสิบล้านวอน และอาจถูกให้สั่งระงับการให้บริการของสถานพยาบาลเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี หรือสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้จัดตั้งสถานพยาบาล หรือปิดสถานพยาบาลได้ ซึ่งเป็นโทษทางปกครอง แต่ประเทศไทยไม่มีกำหนดเรื่องโทษทางปกครองไว้ การใช้มาตรการทางปกครองหรือโทษทางปกครองจะช่วยให้เกิดการเกรงกลัวมากขึ้น เนื่องจากการกำหนดความรับผิดทางปกครองสัมพันธ์กับสถานะของผู้อนุญาตและผู้ดำเนินการสถานพยาบาลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานพยาบาล เช่น การพักใช้ใบอนุญาต การปิดสถานพยาบาลชั่วคราว หรือการเพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น

หากพิจารณามาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้รัฐออกกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ เพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน และก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว จึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด และให้ใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการในกฎหมายเฉพาะกรณีที่มีกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐ ระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ และการกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง จะเห็นได้ว่า มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559 เป็นการตรากฎหมายและใช้บังคับก่อนที่จะผ่านกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย (Regulatory Impact Analysis: RIA) ที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะเหตุผลของความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายสำหรับการดำเนินการตามภารกิจ ความซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่น สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลที่ต้องถูกจำกัด ภาระหรืออุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนอันเนื่องมาจากการมีกฎหมาย ผลกระทบต่อบรรณภาพ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการ หรือการกำหนดโทษอาญา รวมทั้งหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ จำนวนเจ้าหน้าที่ของรัฐ อุปกรณ์และงบประมาณที่ต้องใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย รวมถึงการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ เป็นต้น³⁷ ดังนั้น เมื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมโฆษณากิจการสถานพยาบาลดังกล่าวประกอบกันด้วยแล้ว เห็นว่าไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกฎหมายที่จะคุ้มครองผู้บริโภคด้านระบบบริการสุขภาพได้ และสร้างต้นทุนของภาครัฐ ตลอดจนบั่นทอนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

³⁷ ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ., มาตรา 17 (ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว).

เนื่องจากเป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจและอาจก่อให้เกิดบรรยากาศในทางลบต่อการลงทุน และไม่ส่งเสริมการประกอบกิจการสถานพยาบาล โดยเฉพาะนโยบายที่เป็นยุทธศาสตร์ชาติที่จะผลักดันประเทศไทยเป็น “ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ” หรือ Medical Hub ที่เกี่ยวข้องกับการที่ประเทศไทยจะเป็นประเทศท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อเป็นประเทศอุตสาหกรรมด้านสุขภาพครบวงจรในอนาคต³⁸

4. ข้อเสนอแนะ

ผู้เขียนเห็นว่า เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ภาครัฐและภาคเอกชน สมควรให้มีการดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย และดูว่าได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการตรากฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใด และคุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่ หรือมีผลกระทบอื่นอันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชนหรือไม่ เพียงใด โดยพิจารณาจากส่วนสาระสำคัญ ได้แก่ กฎหมายให้มีเพียงเท่าที่จำเป็น โดยยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น ล้าสมัย หรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการกระทบแก่ประชาชน ต้องพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ ลดความซ้ำซ้อนและขัดแย้งกันของกฎหมาย ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายควบคุมการโฆษณากิจการสถานพยาบาลดังกล่าว ให้สอดคล้องตามแนวทางของมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และในเบื้องต้นเห็นว่ากฎหมายดังกล่าวอาจยกเลิกการใช้ระบบการอนุญาตและระบบคณะกรรมการ โดยใช้ระบบความสมัครใจในการขออนุญาตยื่นคำขอก่อนการโฆษณาแทน แต่ให้รัฐมีอำนาจในการสั่งแก้ไขปรับปรุงโฆษณาได้มากขึ้น และแก้ไขบทลงโทษทางอาญา โดยเน้นการลงโทษทางปกครองที่สัมพันธ์กับสถานะใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวกฎหมายหากกระทำความผิด เช่น การพักใช้ใบอนุญาต การปิดสถานพยาบาลชั่วคราว หรือการเพิกถอนใบอนุญาต เป็นต้น นอกจากนี้ ขั้นตอนการดำเนินการด้านโฆษณาสถานพยาบาลนั้น ในทางปฏิบัติยังไม่เอื้ออำนวยแก่ประชาชน เนื่องจากขั้นตอนการยื่นการพิจารณาและการแจ้งผลพิจารณา เป็นระบบปิดที่ทุกขั้นตอนต้องกระทำผ่านเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของรัฐทั้งสิ้น หากมีระบบออนไลน์ก็จะเป็นทางเลือกที่เปิดให้กระบวนการมีความยืดหยุ่น คล่องตัว ประหยัดระยะเวลาและทรัพยากร โดยอาจสร้างระบบออนไลน์สำหรับขั้นตอนการยื่นและการพิจารณาโฆษณาสถานพยาบาลได้ดังนี้

(1) จัดทำระบบออนไลน์สำหรับการยื่นแบบโฆษณาสถานพยาบาลพร้อมรายละเอียดโฆษณา โดยมีช่องทางการชำระค่าธรรมเนียมที่กำหนดรหัสหรือบาร์โค้ดให้ชำระก่อนที่ระบบจะยอมรับการยื่นแบบดังกล่าว ซึ่งต้องกำหนดระยะเวลาในการชำระค่าธรรมเนียม หากมีการชำระล่าช้าระบบสามารถยกเลิกการยื่นแบบนั้นได้

(2) สร้างระบบออนไลน์ที่สามารถตรวจสอบโฆษณาสถานพยาบาลได้โดยการประมวลผลของระบบและแจ้งผลการพิจารณาได้เอง ซึ่งอาจเป็นงานโฆษณาที่ไม่ยุ่งยากหรือซับซ้อนหรือไม่ต้องใช้ดุลพินิจ และไม่จำเป็นต้องพิจารณาโดยองค์คณะ ส่วนการลงนามอนุมัติอาจใช้วิธี E-signature

(3) จัดทำคู่มือออนไลน์สำหรับการตรวจสอบโฆษณาสถานพยาบาลได้ด้วยตนเอง หากเกิดความสงสัยหรือไม่แน่ใจว่างานโฆษณาจะถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ ก็สามารถยื่นแบบโฆษณาสถานพยาบาลในระบบออนไลน์ได้

³⁸ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (MEDICAL HUB) (พ.ศ.2560-2569) (กระทรวงสาธารณสุข 2559).

(4) กำหนดช่องทางให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับการโฆษณาสถานพยาบาลแบบออนไลน์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชน รวมถึงแสดงข้อมูลเกี่ยวกับข้อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางและขั้นตอนการพิจารณาโฆษณาสถานพยาบาล

(5) จัดทำความร่วมมือในการโฆษณาสถานพยาบาลทางโซเชียลมีเดียอย่างเป็นรูปธรรมโดยอาจทำเป็น MOU ร่วมกับองค์กรที่ดูแลกำกับสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ ให้กลั่นกรองเนื้อหาโฆษณาหรือตรวจสอบการรับรองโฆษณา ก่อนยินยอมให้ลงในพื้นที่ของสื่อโซเชียลมีเดียและให้แจ้งหรือรายงานหากพบการโฆษณาที่อาจไม่เป็นไปตามกฎหมายด้วย

ข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น อาจช่วยแก้ไขสภาพปัญหาการอนุมัติโฆษณาสถานพยาบาลได้ดียิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องการลดขั้นตอนและระยะเวลาพิจารณาโฆษณาสถานพยาบาล ลดการใช้ทรัพยากรและงบประมาณ ลดภาระของเจ้าหน้าที่ และยังเป็นการส่งเสริมการคุ้มครองผู้บริโภคได้อีกด้วย ด้วยมาตรการทางกฎหมายที่มีความชัดเจน และมีบทกำหนดโทษทั้งในทางอาญาและทางปกครองแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการสถานพยาบาลในเชิงการแข่งขันทางเศรษฐกิจและยังส่งเสริมประชาชนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง อันเป็นการจัดอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการกีดกันประชาชนและใช้ระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการเฉพาะในกรณีที่เป็น เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการจากภาครัฐอย่างครบถ้วน รวดเร็ว เป็นธรรม โดยภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อให้การควบคุมและกำกับโฆษณากิจการสถานพยาบาลเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของประชาชนในสังคมโดยรวม

5. บทสรุป

เสรีภาพในการโฆษณาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญอาจถูกจำกัดได้ด้วยการตรากฎหมายเป็นการเฉพาะเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน โดยมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559 เป็นกฎหมายเฉพาะที่ตราขึ้นในการจำกัดเสรีภาพในการโฆษณาสถานพยาบาล เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชนก็ตาม แต่ขณะเดียวกันกฎหมายดังกล่าวก็เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ ซึ่งการโฆษณาเป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เป็นช่องทางการสื่อสารที่เรียกว่าการตลาดของการประกอบธุรกิจสถานพยาบาล เมื่อการโฆษณาสถานพยาบาลถูกจำกัดโดยระบบอนุญาตและระบบคณะกรรมการและ มีการจัดเก็บค่าใช้จ่าย ย่อมก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่เสรีและเป็นธรรมและยังกระตุ้นทุนในการดำเนินธุรกิจอันเป็นการสร้างภาระแก่ประชาชน การที่รัฐเข้าแทรกแซงการประกอบธุรกิจของเอกชนโดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือควบคุมกำกับทำให้ภาคเอกชนไม่สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตาม ในอนาคตข้างหน้าวิธีการโฆษณาอาจใช้การสื่อสารที่แตกต่างออกไปอย่างสิ้นเชิง เช่น ใช้ภาษาภาพหรือการแสดงออกมากกว่าการใช้ตัวอักษรหรือข้อความในการสื่อสารโฆษณา หรือการใช้ภาพหรือเสียงที่ไม่เป็นไปตามหลักภาษาแต่สื่อสารได้เข้าใจ กรณีเช่นนี้ กฎหมายจะบัญญัติหรือกำหนดแนวทางในการควบคุมการโฆษณา ดังกล่าวได้เพียงใด และอาจจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐมากยิ่งขึ้นด้วยหากกฎหมายไม่มีความชัดเจนหรือไม่อาจบัญญัติเนื้อหาให้ครอบคลุมถึงวิธีการโฆษณาที่ไม่มีการใช้อักษรแสดงข้อความหรือสื่อสารด้วยวิธีการต่าง ๆ ด้วยเทคโนโลยีที่ซับซ้อนทางกายภาพ เช่นนี้แล้ว จะมีความจำเป็นเพียงใดที่จะต้องกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมการโฆษณาที่เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสสังคมตามยุคสมัยอยู่ตลอดเวลา เมื่อเปรียบเทียบกับความคุ้มค่าในเชิงเสรีทางเศรษฐกิจของธุรกิจบริการสถานพยาบาลของไทยที่ได้รับความนิยมและเชื่อมั่นจากคนไทยและต่างชาติ

เอกสารอ้างอิง

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบสุขภาพไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (MEDICAL HUB) (พ.ศ.2560-2569) (กระทรวงสาธารณสุข 2559).

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2546) เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการโฆษณาสถานพยาบาล ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 120 ตอนพิเศษ 77 ง (วันที่ 16 กรกฎาคม 2546)

ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประกาศเกี่ยวกับสถานพยาบาล, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 135 ตอนพิเศษ 21 ง (วันที่ 30 มกราคม 2561)

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. 2541

พระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2559

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

ร่างพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ.

สำนักงานสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ, ‘ฐานข้อมูลสถานพยาบาลที่ได้รับอนุญาต’ (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2562)

<http://mrd-hss.moph.go.th/mrd1_hss/>

สุธีร์ ศุภินิตย์, ‘ระบบกฎหมายเกาหลี’ (2540) 8 วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 11.

References

Constitution of the Republic of Korea 1987.

Enforcement Decree of the Medical Service Act of the Republic of Korea 2007.

Medical Service Act of the Republic of Korea 2007.

UNCTAD, *United Nations Guidelines for Consumer Protection* (Geneva: United Nations 2016).

United Nations, *Universal Declaration of Human Rights 1948* (United Nations 2015).